

Clausager: Den Slutningsbemærkning, som den ærede sidste Taler endte med, bringer mig til at gjøre en lille Bemærkning. Det forekommer mig, at den ærede Landssthingsmand gik ud fra, at vort Fædrelands Stjæbne om kortere eller længere Tid vil være den, at Riget udslettes af Staternes Tal, (Fallefen: Det har jeg ikke sagt!) idet han nævnde, at den sidste Kamp, som engang maatte komme, i hvert Fald maatte føres med Vre. Altsaa, naar den sidste Kamp, hvorved jeg forstaa en Tilintetgjørelse — om jeg saa skal sige — eller i hvert Fald en Udslettelse af Staternes Tal, forestaar, saa ser jeg desværre ikke slet saaledes paa Forholdene, som navnlig det ærede Medlem og vel sagtens adskillige Flere. At ruste sig stærkt, naar man har en Højeelse af, at man kun kan kæmpe en fortvovlet Kamp for derefter at lade Alt være forbi, har for mig saa lidet Trøstelig, at jeg bliver endog saa yderligere betænkelig ved at stemme — jeg havde nær sagt — for nogenomhelst Udgift til Forsvarsaarsen. Jeg har tidligere havt Leilighed til at udville mine Anskuelse om Forsvarssagens Betjning og skal derfor ikke idag gjentage dem. Kun skal jeg endnu engang betone, at jeg ikke ser saaledes paa Forholdene, som saa mange ærede Medlemmer, idet jeg tror, at kan det danske Rige ikke bestaa uden ved Vaabenmagt, bestaar det neppe. Jeg har et andet Haab, og det er det, at Mennekestjærlighedsfølelsen — om jeg saa skal kalde det — Tid efter anden vil udville sig saa meget, at Magterne ikke ligesom skulle ligge paa Lur efter hverandre for at myrde, røbe og plyndre. Det er min Tro at — maaste ikke i vor Tid, men jeg haaber dog inden altsor lang Tid — en Stemning vil komme tilstede, der vil slaa ind paa et andet og fredeligere Spor, end man desværre i lang Tid og ikke mindst i de senere Aar har været inde paa. Et Fingerpeg i den Retning er det mig, at jeg fornøynlig har læst i Bladene, at der fra en Stormagts Side har lydt Røster ved Hensstillinger til de andre Stormagter om at indskrænke Rustningerne og reducere Forsvarsudgifterne. Kunde disse Røster komme til at lyde stærkere og fra flere Sider, tror jeg, at man nærmer sig Maalet.

Enkeltheberns i det fra det andet Thing oversendte Hærløvsforslag skal jeg ikke opholde mig ved. En æret foregaaende Taler fra Kjøbenhavn (Blom) har særlig betonet det Uheldige i Artilleriets mangelfulde Forsyning med Heste og flere Ting. Jeg kan godt forstaa, at det maa være en betydelig Mangel for Vaabenet; men der er jo saa mange flemme Mangler paa forskjellige Ting, som man godt kunde ønske afhjulpne, naar man overhovedet ser sig istand til at anvende de dertil nødvendige Summer; der kan jo udrettes overordentlig Meget

hist og her, naar man blot ikke sparer paa Pengene. Jeg tror ikke, at der er andet Naad for at afhjælpe Manglerne ved Artilleriet, end at man indskrænker Batteriernes Antal noget, saaledes at det, der bliver tilbage, bliver mere fyldestgjørende. Det var jo ogsaa det, det ærede Medlem gik ud fra: Hællere færre, men godt forsynede med forskjellige Ting. Derved troede han, at der vilde udrettes Mere, og deri kan jeg forsaavidt være enig. Jeg skal endnu kun ganske kort berøre en Yttring, som jeg ser er fremsat af den ærede Krigsminister i Gaarsmødet, at vi maatte i hvert Fald, naar vi stulde koste Noget paa vort Forsvar, se at holde det saa talrigt og stærkt, at man var istand til at være jevnbyrdig, heller dog overlegen, et Armeekorps, som man kunde tænke sig, en Stormagt vilde sende mod os, naar det gjælder et Angreb. Det forekommer mig ganske vist at være noget vanskeligt at vide, hvor stort et Armeekorps der kan sendes herind. Jeg veed ikke om den ærede Minister særlig har tænkt sig et Angreb fra en enkelt bestemt Stormagt, men det kunde jo være muligt, at der ligesaa godt kunde ske Angreb fra andre, og Armeekorpsene ere rimeligvis ikke lige store overalt. Jeg har tidligere havt Leilighed til at udtale, at det ikke var min Tanke at gaa enten til fuldstændig Afvæbning eller til en større Reduktion i vore Forsvarsforanstaltninger, men jeg kan ligesaa lidt i Diebliffet gaa med til en Førgøelse. Det forekommer mig, at det, man nu i adskillige Aar siden Hærløven af 1867 har ydet til Forsvaret, er efter vore Forhold ganske tilstrækkeligt. Kan det ikke slaa til, naar det anvendes paa en god og fornøynlig Maade, tvivler jeg meget paa, at Mere vil kunne gjøre det. Der er ganske vist, som ogsaa nævnt, fra det andet Things Side bevilget en Førgøelse til Søværnet, som heller ikke jeg misbilliger, idet jeg hele Tiden har været af dem, der have troet, at man helst maatte lægge Hovedvægten paa Søforsvaret, idet det forekommer mig, at man der har flere Chancer for at udrette Noget end ved Landforsvaret. Jeg vil altsaa ikke misbillige, at man er gaaet videre med Bevillingen til Søværnet, men jeg vil paa den anden Side ikke gaa med til at gjøre noget Dignente for Landforsvaret, idet jeg tror, at man der meget godt kan være tjent med at blive staaende ved det Nuværende, ja helst endog saa ved lidt Mindre.

Krigsministeren (Rauffmann): Uagtet Diskussionen idag just ikke har givet mig Anledning til mange Bemærkninger, tror jeg dog, det vil være rigtigst at imødegaa enkelte af dem, som jeg ikke kan tiltræde, og som ere saadane fra flere af de ærede Taleres Side. Saaledes yttrede den